

***ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА СЛУЖБА
КОСОВСКА МИТРОВИЦА***

**38220 КОСОВСКА МИТРОВИЦА
УЛ.ЦАРА ДУШАНА БР.10
Тел. 028/497-031, Тел/факс 028/497-044
E-mail: pskm@open.telekom.rs
Сајт: psss.rs**

ПОЉОПРИВРЕДНИ БИЛТЕН

Број XII бесплатан примерак
ДЕЦЕМБАР 2016. Косовска Митровица

Садржај:

РАТАРСТВО-ПОВРТАРСТВО

- Гајење пасуља

СТОЧАРСТВО

- Поступак са кравима пре, за време и после телења

ЗАШТИТА БИЉА

- Начини примене фунгицида

- **ЦЕНЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА ПРЕУЗЕТИХ ИЗ СТИПС – а**

Поштовани пољопривредни произвођачи посетите интернет страницу www.agoronuda.com, а уколико Ви желите да понудите свој производ на продају обратите се нама.

АГРОПОНУДА – БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА СРБИЈЕ

ГАЈЕЊЕ ПАСУЉА

Пасуљ је једногодишња биљка из породице махунарки велике храниве вредности. Најпознатија и најраспрострањенија махунарка у целом свету и као повртарска култура убраја се у групу зрнастих махунарки. Неутралан укус пасуља омогућава низ комбинација с различитим намирницама и зачинима, а доступност током целе године његову широку примену при кувању. Пасуљ је најпознатија махунарка, донесен из Америке у Европу у 16. веку заједно с кромпиром и кукурузом. Ниједна повртарска култура, осим кромпира није развила толико сорти и варијација као пасуљ. Највећи произвођачи су Индија, Кина, Индонезија, Бразил и САД.

Пасуљ се као чист усев у Србији гаји на преко 20.000 ха. са просечним вишегодишњим приносом од око 1,3 т/ха. Највише се гаји у здруженој сетви са кукурузом.

Пасуљ спада у групи легуминозних биљака на чијем корену у квржицама живе бактерије азотофиксатори. Бактерије које живе у симбиози са пасуљем могу да користе атмосферски азот који се троши за потребе раста и развића биљака. Годишње у земљишту овако створеног азота може остати и преко 150 кг/ха.

Земљиште за пасуљ треба да је растресито, плодно и хумусно. Не даје добре резултате на тешким, збијеним и киселим земљиштима са високим нивоом подземне воде.

Пасуљ има велике потребе за топлотом. Максимална температура за клијање је од 8-10°C. Ниске темпериатуре већ од -5°C до 1°C уништавају усев. Високе температуре заједно са ниском релативном влажношћу ваздуха утичу на оплодњу цветова при чему махуне остају штуре.

У тиму целог вегетацијоног периода има изражене захтеве за водом. Само уз наводњавање може се рачунати на сигуран род и одговарајући принос.

Не подноси гајење у монокултури. Најбољи предусеви за пасуљ су стрна жита и окопавине, а сам је одличан предусев за већину усева који се гаје после њега.

Обрада земљишта зависи од предусева. Ако пасуљу предходи стрно жито, врши се заоравање стрништа, а у јесен се оре на пуну дубину. Пасуљ обично реагује на дубље орање (30-35 см). Упролеће се врши затварање бразди и предсетвена припрема. Сетвену припрему је најбиле урадити сетвоспремачем.

Хемиска анализа земљишта анализирана од стране стручног лица уштедеће Ваш новац а биљкама ће омогућити избалансирану исхрану.

У плодореду пасуљ долази на друго место. Најбоље је предусев ђубрити стајњаком. Пасуљ спада у групу легуминоза које имају могућност асимилације азота, те за његово ђубрење треба користити формулације са мање тог елемента. Формулација намењена легуминозама је 10:30:20 или 8:16:24.

1. 300-500 кг/ха НПК(10:30:20) пре сетве плус 100-150 кг/ха КАН-а у фази 3-4 стална листа.

2. Пред основну обраду целокупна фосфорна и калијумова ђубрива, пресетвено целокупан азот.

Уколико користимо НПК(15:15:15), његова орјентацијона доза је 500 кг/ха уз додаток прихрањивањем 100 кг/ха КАН-а такође са култивирањем у фази 3-4 стална листа. За принос од 2 т/ха усев пасуља утроши око 60 кг/ха, 80 кг/ха P₂O₅, 90 кг/ха K₂O.

Чист усев пасуља захтева интезиван начин производње.

Цео процес производње може бити маханизован. Гаје се сорте и популације ниског раста (чучаваци).

Здруижен усев пасуља и кукуруза заснива се сетвом кукуруза и пасуља у наизменичним редовима или сетвом кукуруза и пасуља у исти ред. Посебно треба имати

у виду да се кукуруз не сме посејати густо. При оваквом начину гајења утроши се до 50кгр/ха семена пасуља. Овако се осим високих лозастих могу гајити и ниске сорте пасуља. Недостаци здруженог усева најчешће је смањен принос оба усева, велики трошак радне снаге (ручна берба). Појава нових хибрида кукуруза који се гаје у густом склопу и редукоано је коришћење хербицида у кукурузу.

Посебну пажњу обратити избору сортно чистог семена стандардних особина: чистоћа семена мин. 97%, клијавост семена 70%, других врста и корова 0% и максимална влажност семена 14%. Мера која се код нас ретко спроводи и поред њеног доказаног утицаја на повећање приноса, користи се препарат „Азотофиксин“ За 100кгр семена пасуља потребно је 0,5кгр препарата. Препарат се раствори у 1 литар воде и нанесе на семе у мрачној просторији, при собној температури, непосредно пред сетву. Тако третирано семе се не излаже директној сунчевој светлости, која би убила бактерије.

Време сетве зависи од места производње и сорте. Када се средње дневне температуре ваздуха устале на изнад 15°C, а сетвени слој земљишта достигне температуру од око 10°C стекли су се услови за сетву пасуља. Сорте са крупнијим семеном сеју се касније. У нашим условима сетву треба обавити у другој или трећој декади априла.

Дубина сетве зависи првенствено од крупноће семена, времена сетве, типа земљишта и његове влажности. Оптимална дубина је од 3-5см. Сетва може боти машинска или ручна у редове. Ниске сорте (чучавци) које имају ситно семе сеју се машински најчешће на 50x5см (400 00 биљака /ха), а крупнозрни на 50x7см (300 000б биљака/ха). Количина семена по хектару ситног и средње крупног семена се креће од 80-110кгр./ха. а крупносеменог 100-140кгр/ха. Одговарајућа густина биљака даје шансу за добар и стабилан принос.

Култивирање којим се разбија покорица и уништавају корови се врши десетак дана после ницања. У тој фази биљке су еластичније и мање се ломе. По потреби врше се 2-3 култивирања. Друго култивирање комбинује се са прихрањивањем (100-150кгр/ха КАН-а). Пре почетка цветања мора бити последња међуредна обрада. Наводњавање је потребно нарочито у сушним годинама. У периоду цветања и наливања зрна настају највеће штете услед недостатка воде у земљишту. Потребне за водом могу настати и одмах после сетве уколико је она обављена у јако сувом земљишту. Спровођењем ове мере могу се повећати приноси и до једне тоне по хектару што оправдава средства уложена у наводњавање. Орошавање усева у фази цветања и образовања махуна са око 5мм воде по хектару позитивно утиче на повећање приноса.

Постављање ослонца за гајење високих лозастих сорти обично се врши после ницања биљака. Заштита од болести и штеточина у току вегетације се обавља најчешће превентивно уз констатацију са стручним лицем.

АУТОР ТЕКСТА: Часопис Повртарски Гласник

Саветодавац ратарства-повртарства Зоран Милосављевић

ПОСТУПАК СА КРАВАМА ПРЕ, ЗА ВРЕМЕ И ПОСЛЕ ТЕЛЕЊА

Приликом телења неопходно је посветити довољно бриге и времена нези крава, да би имали здрава грла, квалитетну телад и високу производњу млека. То подразумева одговарајућу исхрану у периоду лактације, засушеном периоду и након телења, као и одговарајуће хигијенске услове. Телење је најосетљивији период у животу крава при чему су изложене како физичком тако и психичком стресу. Долази до физиолошких промена у вимену, прелаз од засушења у стање када луче млеко.

Пре телења препоручује се апликација витаминских препарата (АДЗЕ) кравима. Приликом телења, по правилу треба пустити да се крава сама отели. Опрема при телењу, конопци и средства за подмазивање морају бити хигијенски исправни. Пожељно је надгледати телење и пружити неопходну негу након њега. Отежано телење је најчешће уколико је теле превише велико и када има неправилан положај. Уколико је предњи или задњи крај телета, што је много ређе изашао из порођајног канала, може се чистим, дезинфикованим рукама лаганим повлачењем ногу телета, синхроно са трудовима мајке, убрзати телење и помоћи при завршетку телења. Уколико плод иде задњим крајем потребна је брза помоћ при телењу, да не би дошло до угушења телета притиском пупчане врпце на карличну кост. Нормално телење траје од 1-4 сата. Одмах по телењу теле се подигне задњим крајем и дезинфикованом руком очисте споља губица и ноздрве, не стављајући му руку на уста, и затим дезинфикује остатак пупчане врпце тинктуром јода. У случају када теле аспирира веће количине воде и отежано дише треба му дати вештачко дисање и полити га хладном водом (само главу и врат зато што се непосредно уз потиљак налази центар за дисање).

Након телења теле се посуши и измасира по површини у сврху појачане циркулације, затим се премешта у индивидуални бокс и задоји колострумом мајке најкасније у току првих два сата после телења . Ово је веома битно јер се са временом апсорпција имуноглобулина из колострума смањује. Телад никад не треба хранити млеком болесних крава, млеком крава које имају маститис, млеком лоших органолептичких својстава. Дезинфекцију вимена обавити пре измузавања колострума. Одмах након избацавања постељице исту треба уклонити и извршити чишћење и дезинфекцију бокса. Крави се аплицира антибиотик широког спектра протрахираног деловања у сврху брже инволуције материце, механичког чишћења и спречавања настанка инфекције. Породилиште треб имати испуст како би се породилца након порођаја могла кретати. Већ трећи дан након телења пожељно је краву изводити у испуст да се креће, што поспешује инволуцију материце. Ако се ни после десет сати постељица не избаци, треба тражити помоћ ветеринара, јер од тог времена почиње да делује негативно на животињу. Труљење постељице изазива запаљење материце што ће довести до инфекције, а затим и до сепсе. Одмах након телења крави дати млак напој од пшеничних мекиња.

Саветодавац сточарства Косовка Јакшић

Начини примене фунгицида

Фунгициди се могу применјивати на различите начине (прскањем и запрашивањем биљака, тертирањем семена и садног материјала)

Прскање биљака је најчешћи начин примене фунгицида. Изводи се авионима, моторним прскалицама и атомизерима и леђним прскалицама. Средство растворено у потребном количини воде у финим капима доспева на биљку. Прскање се изводи по сувом и тихом времену, а фунгицид треба да буде нанесен на све биљне делове. За

запрашивање биљака постоје различити типови запрашивача, а препарат се употребљава у облику прашива без употребе воде.

Третирање семена може да буде влажно и суво. Суво третирање семена се изводи прашковитим препаратима. Запрашивање семена се врши при његовој доради, при чему је јако важно да препарат буде равномерно и у довољној количини нанет на семе. Влажно третирање се обавља потапањем семена у раствор фунгицида. Постоји и полувлажно третирањесемена, када се оно прска фунгицидом раствореним у води. Дезинфекција семена полувлажним третирањем се изводи у посебним уређајима уз употребу мањих количина течности.

Фунгицидима се може вршити и дезинфекција земље. Одређена количина земље се испрска фунгицидом и добро измеша, а затим прекрије пластичном фолијом. Ово је из разлога јер фунгициди који се користе дезинфекцију земљишта делују фумигантно (парама). После неколико дана фолија се склања, а тек након 1-2 недеље се може обавити сетва. Пре сетве се мора обавити тест клијавости семена. Један од најраније примењиваних фунгицида за дезинфекцију земљишта био је формалин (формалдехид). Неки фунгициди се инјектирањем уносе у земљиште, при чему је даљи поступак исти као у претходном случају. С обзиром да је дезинфекција земљишта скупа мера то се преважно изводи у стакленицима и пластеницима.

Тип формулације је облик у коме се фунгициди налазе. Они могу бити чврста: прашкаста (WP) или гранулирана (WG, DF) или течна (SC, CS, EC, EW) по правилу се пре употребе растварају у води, осим нпр. гранула за директну примену. Од типа формулације зависи садржај препарата

При примени фунгицида треба предузети све потребне мере заштите људи који их непосредно примењују. Осим тога, у циљу спречавања загађења животне околине, треба предузети и остале мере предострожности.

Најважније мере којих се обавезно треба придржавати су:

- Да људи који раде са фунгицидима буду упознати са њиховим својствима, а да руковођење радом радом врше стручњаци.
- Извршити добар избор препарата при чему дати предност мање отровним једињењима, а препочетка рада са фунгицидима прочитати и добро проучити упуство.
- При третирању користити заштитну опрему при раду (гумену кабаницу, гумене панталоне, гумене рукавице, гумене чизме, заштитну маску и заштитне наочаре).
- Ако приликом рада средство доспе на незаштићене делове тела људи, кожу треба добро опрати топлом водом и сапуном.
- Судови који се користе за припрему средстава за рад морају се после завршетка посла добро опрати.
- Током примене фунгицида радници не смеју да једу нити пуше. При прекиду посла ради јела, руке треба добро опрати.
- Преостала количина средстава по завршетку рада се не сме сипати у канале, потоке или реке.
- Хемијска средства за заштиту биљака не смеју се чувати у просторијама са животним намирницама.
- Празну амбалажу после употребе треба уништити. Папирну спалити, а лимену, пластичну и стаклену предати служби која је задужена за одношење празне амбалаже.
- О времену примене фунгицида благовремено обавестити пчеларе.

Саветодавац заштите биља Сениша Недељковић

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА, ГРОЖЂА И ПОВРЋА – ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА
ПЕРИОД ОД 12.12-19.12.2016.ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА*

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	140	110	110
Јабука (остала)	80	70	50
Крушка	200	100	130
Шљива сува	300	350	300
Грејпфрут	150	150	200
Орах очишћен	900	900	850
Лешник очишћен	1100	-	850
Лимун	130	130	130
Поморанџа	150	110	100
Мандарина	150	100	120
Црно грожђе (остало)	250	-	300
Киви	200	180	130
Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	180	150	180
Кромпир	80	40	40
Паприка-шиља	200	-	120
Лук црни	80	60	40
Парадајз	150	150	80
Тиквице	200	180	150
Шаргарепа	80	60	50

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА, ГРОЖЂА И ПОВРЋА – КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА
ПЕРИОД ОД 12.12-19.12.2016.ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА*

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	105	95	-
Јабука (остала)	50	30	-
Крушка	90	80	-
Шљива сува	130	200	-
Грејпфрут	100	110	-
Орах очишћен	800	-	-
Лешник очишћен	900	-	-
Лимун	90	100	-
Поморанџа	80	90	-

Мандарина	85	70	-
Црно грожђе (остало)	-	-	-
Киви	110	90	-
Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	135	135	150
Кромпир	25	25	25
Паприка-шиља	160	-	100
Лук црни	20	30	30
Парадајз	85	90	60
Тиквице	110	110	-
Шаргарепа	30	30	35

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА ПЕРИОД
ПЕРИОД ОД 12.12-19.12.2016.ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА*

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/ узраст	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Двиске	све тежине	све расе	220	130	-
Јагњад	све тежине	све расе	300	230	260
Јарад	све тежине	све расе	-	150	-
Јунад	350-480кг	СМ	-	-	-
Јунад	>480	све расе	240	230	220
Козе	све тежине	све расе	-	-	-
Крава за клање	све тежине	СМ	-	150	-
Крмаче за клање	>130кг	све расе	140	90	-
Овца	све тежине	све расе	170	120	-
Прасад	16-25кг	све расе	200	160	150
Телад	80-160	СМ	-	360	-
Товљеници	80-120	све расе	160	150	130
Товљеници	>120кг	све расе	150	140	110
Шиљежад	све тежине	све расе	220	140	-

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИТАРИЦА ЗА ПЕРИОД
ОД 12.12-19.12.2016.ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА*

Јединица мере (дин/кг)	Београд	Краљево	Ниш
Кукуруз	18	22.5	22

Пшеница	20	22	20
Сточни јечам	20	23	-
Сточно брашно	16	-	-

WWW.stips.minpolj.gov.rs

У току три месеца IV-тог квартала 2016.године ПССС Косовска Митровица је на сајту www.agoponuda.com објавила 30 агропонууда:

- ратарство 4
- повртарство 13
- воћарство 1
- сточарство 12

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE